

Сьогодні, як ніколи, важливими є знання своєї історії, відкриття її нових сторінок. Свідчення і розповіді ще живих очевидців дають нам можливість заново відтворити події цілого століття. Одна точка зору гласить, що історію переписати не можливо, бо дати, події, переможці і переможені залишаються тими ж самими. Інша точка зору стверджує, що історію потрібно переписувати через кожні десять років, бо в суспільства міняється відношення до історичних подій та особистостей. І в першому, і в другому випадку – історію можна дописувати. Цим ось уже 12 років і займаються учасники краєзнавчого гуртка, що діє при Мутвицькій ЗОШ I-III ст. "Сходинки краєзнавства". Керівник гуртка, невтомний ентузіаст-краєзнавець, патріот з великої літери Валентина Тумаш піднімає все нові й нові пласти історії нашого зарічненського краю, долучаючи до цієї копіткої й цікавої роботи дітей. Від села до села, від хати до хати, від одного урочища до околиць іншого населеного пункту – мандрують, розпитують, записують, фотографують юні мутвицькі краєзнавці. Так збирається первинний матеріал.

НА ФОТО: учасники гуртка "Сходинки краєзнавства" Вадим Корнійчук та Богдан Олешко спілкуються з жителями с.Нобель

13стор.

ДОСЛІДНИЦЬКІ ПЕРЕМОГИ ОДНОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Ось уже 12 років на базі музею Мутвицької ЗОШ I – III ступенів працює краєзнавчий гурток «Сходинки краєзнавства». За цей час проведено близько сотні різних досліджень з історії, етнографії та фольклору Полісся. Плідним виявився й нинішній навчальний рік.

Цьогоріч гуртківці вирішили не розпорошуватися в різних напрямках пошуків, а зосередитися на вивченні історії села Нобель, його святинь та релігійних звичаїв. Підготовлені учнями роботи отримали високу оцінку.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України № 469 від 27.04.2015 «Про підсумки 4-го (підсумкового) етапу XIV Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої», за результатами перевірки конкурсних робіт визнано переможцями конкурсу в номінації «Історія України і державотворення» 29 учнів із різних областей України. Серед них і Корнійчук Вадим В'ячеславович, учень 10 класу

спадщина мого народу» гурток «Сходинки краєзнавства» Мутвицької ЗОШ I – III ступенів.

Перше місце в обласному етапі здобули гуртківці у Всеукраїнській історико-географічній експедиції «Історія міст і сіл України». Чотири обласні перемоги, дві республіканські – ось результат роботи юних дослідників у 2014 – 2015 навчальному році.

Але розділити радість своїх досягнень ми б хотіли із людиною, яка дуже багато допомогла нам у проведенні пошукової роботи. Це – протоієрей церкви Святої Параскеви Павло Євгенович Дубінець. Ми скористалися десятками статей отця Павла про Нобель, опрацювали чимало книг, які є в його домашній бібліотеці. Мали можливість дослідити не лише метричні книги, але й сповідну книгу Нобельської Свято-Преображенської церкви. Без цих свідчень наші перемоги були б малоімовірними.

Не жаліючи свого часу, Павло Євгенович організував для гуртківців Вадима Корнійчука та Бог-

зоною відчуження.

Напевне, мало хто із заріченців знає, що в 2012 році українські археологи, окрім відомого городища, знайшли інші місця проживання в давньому місті Небль. Ось рядки з наукової роботи Вадима Корнійчука: «Особливо цікаву інформацію подають учені при описі шурфу № 7, що поруч вулиці Центральної: «Давньоруське поселення в цьому місці виникло не пізніше другої половини X століття. Наявність горілого шару в шурфах № 1 та № 7 свідчить, що місто було знищене орієнтовно в середині XIII століття». Археологами знайдено близько 200 уламків давньоруської кераміки, серед яких 29 фрагментів вінець, фрагменти денець (зі слідами клейма) та 2 стінки, прикрашені рідкісним орнаментом у вигляді двох смуг прямокутних і трьох дрібних овальних вдавлень. Серед вінець є 1 фрагмент манжетоподібної форми (зі значними домішками дрібної жорстви у тісті), який попередньо можна датувати другою половиною X століття.

Таким чи-

НА ФОТО: краєзнавець Павло Дубінець з учасниками гуртка «Сходинки краєзнавства» біля с.Нобель, на лінії німецьких дотів періоду Першої Світової війни

Таким чином, дослідження шурфу № 7 подає інформацію щодо нової археологічної пам'ятки в центрі села Нобля. Нововідкрите давньоруське поселення розташоване за 0,55 км від городища літописного Нобеля. Приблизний розмір давньоруського поселення – 200 - 250? 100 - 150 м, а його площа – 2-3 га».

Під час ро

Мутвицької загальноосвітньої школи I-III ступенів Зарічненського району, Рівненської області. Його дослідження носило назву «Тисячолітня релігійна історія села Нобля».

Таку ж науково-дослідницьку роботу Вадим представляв і в Малій академії наук. Він посів третє місце в обласному етапі (секція «Теологія, релігієзнавство та історія релігії»).

Розповіли гуртківці школи про свої знахідки в царині дослідження нобельських храмів й у дослідженні «Збудуй храм во ім'я Моє». Його було заявлено для участі у Всеукраїнській туристсько-краєзнавчій експедиції «Моя Батьківщина – Україна». Згідно наказу Міністерства освіти і науки України та Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді № 10-А від 6 лютого 2015 року «Про підсумки III туру конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна», визнано переможцем (друге місце) у напрямі «Духовна

дана Олешка детальну екскурсію історичними місцями Нобля. Цілу годину добиралися ми лісом до місцевості, де відбувалися бої за часів Першої світової війни. Оглянути поле, яке колись було вкрито трупами, побачити німецькі доти, поклонитися могилі похоронених солдатів змогли тоді школярі.

Уздовж і впоперек ми обійшли та обстежили Церковну гору Нобля. За польськими документами спробували встановити місця розташування нобельських церков XVI століття.

Звісно, багато цікавої інформації гуртківці віднайшли в старих польських та білоруських виданнях, які нині розміщені в Інтернеті. Найважливіше наше відкриття – це Нобельське Четвероєвангеліє 1520 року.

Чимало нового довідалися ми із звіту про науково-дослідну роботу «Археологічні розвідки в районі літописного міста Нобель» Державного наукового центру захисту культурної спадщини від техногенних катастроф Державного агентства України з управління

Під час досліджень ми подружилися із дуже цікавою людиною – уродженцем села Нобель Павлом Кренивичем, який досліджує діалекти цього поселення. Це було справжнє відкриття: людина живе в Києві, а весь вільний час присвячує вивченню лексики рідного села.

А в жовтні гуртківці провели другу екскурсію в Нобель, аби уточнити деякі деталі з історії цього села, зустрітися із старожилами села. І виконана разом робота гарантувала успіх.

Нині молодша група мутвицьких краєзнавців досліджує нову тему – історію Бучинської ікони. Гуртківці Ольга Федорчук, Андрій Корнійчук, Ольга Чугай, Вікторія Корнійчук разом із педагогом-організатором Надієвець Оксаною Сергіївною 22 травня побували в Бучині й записали чимало цікавих історій про волинську святиню. Якщо буде мир в Україні, наші пошуки продовжаться...

**Валентина Тумаш,
керівник гуртка
«Сходинок краєзнавства»**